



INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY



KRAJOWY OŚRODEK
WSPARCIA ROLNICTWA



MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

NR
51

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-2584

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Piotr Szajner



GRUDZIEŃ 2017

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Waldemar Sochaczewski (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Piotr Szajner (redaktor naczelny)
Krystyna Świetlik (sekretarz redakcji)
Marian Borek
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Jarosław Ołowski
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Andrzej Kowalski, Ewa Machowina, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Marzena Trajer,
Maria Zwolińska

REDAKTOR RYNKU OWOCÓW I WARZYW:

Bożena Nosecka

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Bożena Nosecka
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 6,54

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne	6
<i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	
II. Owoce	7
1. Rynek w UE	7
<i>dr Bożena Nosecka, mgr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ-PIB</i>	
2. Rynek w Polsce	9
2.1. Produkcja	9
<i>mgr inż. Paweł Kraciński, IERiGŻ-PIB</i>	
2.2. Przetwórstwo	12
<i>dr Bożena Nosecka, dr Iwona Szczepaniak, IERiGŻ-PIB</i>	
2.3. Handel zagraniczny	16
<i>dr Bożena Nosecka, IERiGŻ-PIB</i>	
2.4. Ceny detaliczne i spożycie	24
<i>mgr inż. Irena Strojewska, IERiGŻ-PIB</i>	
III. Warzywa	27
1. Rynek w UE	27
<i>dr Bożena Nosecka, mgr inż. Łukasz Zaremba, IERiGŻ-PIB</i>	
2. Rynek w Polsce	29
2.1. Produkcja	29
<i>mgr inż. Tomasz Smoleński, IERiGŻ-PIB</i>	
2.2. Przetwórstwo	31
<i>dr Bożena Nosecka, IERiGŻ-PIB</i>	
2.3. Handel zagraniczny	33
<i>mgr Anna Bugała, IERiGŻ-PIB</i>	
2.4. Ceny detaliczne i spożycie	38
<i>mgr inż. Irena Strojewska, IERiGŻ-PIB</i>	
IV. Działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na rynku owoców i warzyw	41
<i>mgr inż. Marzena Trajer, mgr inż. Marek Dyngus, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa</i>	
Aneks	47

Według danych GUS (Przedwiniokowy szacunek z 28 września) produkcja owoców w Polsce w 2017 r. wyniosła, 3,2 mln ton, wobec 4,6 mln ton w roku poprzednim. Najbardziej (o ponad 60%) zmniejszyły się zbiory wiśni, czereśni, brzoskwiń i orzechów. Produkcja jabłek obniżyła się o ok. 30% do 2,5 mln ton. Spadek produkcji owoców spowodowany był silnymi przymrozkami wiosną. Produkcja warzyw gruntowych zmniejszyła się o 1% do 4505 tys. ton, a warzyw spod osłon o 2,2% do 1040 tys. ton. Jakość owoców i warzyw ze zbiorów tegorocznych jest zdecydowanie gorsza niż ze zbiorów 2016 r., co spowoduje duże straty podczas ich przechowywania. Niekorzystne warunki meteorologiczne zadecydowały o istotnym zmniejszeniu zbiorów owoców w większości pozostałych krajów UE. W UE mniejsze były również zbiory warzyw (poza pomidorami przemysłowymi, kapustą i warzywami korzeniowymi).

Głęboki spadek zbiorów spowoduje zmniejszenie produkcji przetworów owocowych w Polsce ze 1150 tys. ton w sezonie 2016/17 do 850 tys. ton w sezonie 2017/18. Najbardziej obniży się produkcja mrożonek oraz zagęszczonych soków owocowych produkowanych z jabłek i z owoców kolorowych (owoce jagodowe i wiśnie). Produkcja przetworów warzywnych pozostanie na poziomie 1,32 mln ton, w tym mrożonych warzyw 720 tys. ton. Łączna produkcja soków pitnych, nektarów oraz napojów owocowych i owocowo-warzywnych będzie nieznacznie mniejsza i wyniesie 1,74 mln ton. W strukturze produkcji wzrośnie udział nektarów, a głównie napojów, zawierających mniej koncentratu soków owocowych niż stuprocentowe soki pitne. Wyniki finansowe przedsiębiorstw przemysłu owocowo-warzywnego mogą być gorsze niż w sezonie 2016/17. W pierwszej połowie 2017 r. sytuacja finansowa tej branży była dobra, choć poziom podstawowych wskaźników (rentowność brutto i netto, nadwyżka operacyjna,

akumulacja kapitału) zmniejszył się w porównaniu z pierwszą połową 2016 r.

Wolumen eksportu świeżych owoców i warzyw w sezonie 2017/18 może wynieść 1,59 mln ton, wobec 1,87 mln ton w sezonie poprzednim. Eksport jabłek obniży się o 23% do 850 tys. ton, a pozostałych owoców strefy umiarkowanej zmniejszy się ze 120 do ok. 85 tys. ton. Utrzyma się natomiast tendencja wzrostowa reeksportu owoców południowych – głównie bananów i owoców cytrusowych. Spośród warzyw większy może być tylko eksport pomidorów i ogórków, realizowany głównie w drugiej połowie sezonu. Łączny eksport przetworów owocowych zmniejszy się z 1014 tys. ton do 840 tys. ton, a decydujący będzie spadek zagranicznej sprzedaży mrożonek i zagęszczonych soków owocowych. Nieznacznie większy (o 2%) może być eksport przetworów warzywnych, w tym głównie keczupu i sosów pomidorowych, wytwarzanych przede wszystkim z importowanego koncentratu pomidorowego.

Wzrosną ceny eksportowe większości owoców i ich przetworów. Najbardziej zwiększą się ceny przetworów z wiśni (w tym głównie mrożonek i zagęszczonego soku), a najmniej przetworów z porzeczek czarnych. Zapotrzebowanie na przetwory z porzeczek na rynkach zagranicznych utrzymuje się na niskim poziomie od sezonu 2012/13. W wyniku wzrostu podaży w Serbii, głównym konkurencie Polski na rynku światowym, obniżyły się ceny eksportowe malin i ich przetworów. Wyższe będą ceny warzyw i ich przetworów, a najbardziej wzrosną ceny brokułów oraz warzyw strączkowych i przetworów z tych warzyw (głównie mrożonek). Wzrost cen eksportowych spowoduje mniejsze niż wolumenu (o ok. 4%) obniżenie wpływów z eksportu owoców i ich przetworów. W takiej samej skali wzrośnie wartość zagranicznej sprzedaży produktów warzywnictwa. Łączne wpływy z eksportu produktów ogrodniczych i ich przetworów zmniejszą się z 2,58 do 2,54 mld euro,

a łącznie z pieczarkami i ich przetworami obniżą się zaledwie o 1% do 3,0 mld euro. Będzie to stanowiło 11,2% wartości eksportu produktów sektora rolno-spożywczego, wobec 11,8% w sezonie 2016/17.

Import owoców południowych (głównie owoców cytrusowych i bananów) wzrośnie z 1,47 do 1,48 mln ton. Import owoców strefy umiarkowanej zwiększy się z 90 do 125 tys. ton (4% zbiorów krajowych). Większy będzie import jabłek, a także śliwek, wiśni i truskawek. Wzrośnie także przywóz niemal wszystkich gatunków warzyw, a decydujący będzie wzrost importu w pierwszej połowie 2018 r., w porównaniu z pierwszą połową roku poprzedniego. Spośród przetworów owocowych i warzywnych najbardziej zwiększy się przywóz przetworów z wiśni, koncentratu pomidorowego i przetworów z brzoskwiń. Utrzyma się tendencja wzrostowa importu przetworów z orzechów arachidowych, mrożonego szpinaku i suszonych winogron. Łączna wartość importu owoców, warzyw i ich przetworów zwiększy się z 2,83 do 2,91 mld euro, a ujemne saldo handlu zagranicznego tymi produktami pogłębi się z 242,9 mln euro do 372 mln euro. Po uwzględnieniu pieczarek i ich przetworów dodatnie saldo handlu zmniejszy się ze 191,9 do 76 mln euro.

W sezonie 2017/18 podstawowym rynkiem zbytu owoców, warzyw i ich przetworów pozostaną kraje UE, głównie kraje UE-15, a przede wszystkim Niemcy. W sezonie poprzednim udział krajów UE w polskim eksporcie tych produktów wyniósł 78%, wobec 77,5% w sezonie 2015/16. Udział krajów WNP wzrósł z 13,1% do 15,4%. Udział pozostałych krajów zmniejszył się z 9,4% do 6%.

W 2017 r. rekordowo wysokie były ceny skupu wiśni, śliwek, truskawek i czereśni. Obniżyły się tylko ceny skupu malin. Wyższe w porównaniu z sezonem 2016/17 będą ceny skupu jabłek i większości warzyw. Na rynku produktów świeżych najbardziej wzrosną ceny kapusty

i cebuli, a w skupie do przetwórstwa cebuli. W wyniku głębokiego spadku zbiorów nieopłacalna (czwarty rok z rzędu) była produkcja wiśni. Nieopłacalna była również produkcja porzeczek czarnych (piąty rok z rzędu) i aronii. Opłacalna była natomiast produkcja truskawek i porzeczek czerwonych. Poprawi się opłacalność produkcji jabłek i większości warzyw.

Przeciętne ceny detaliczne owoców, warzyw i ich przetworów będą wyższe niż w sezonie 2016/17. Spośród produktów strefy umiarkowanej najbardziej wzrosną ceny jabłek, kapusty i cebuli. Niższe mogą być ceny detaliczne większości produktów innych stref klimatycznych – głównie owoców cytrusowych. W wyniku wzrostu cen zmniejszy się konsumpcja większości produktów ogrodniczych.

W podaży rynkowej owoców udział spożycia zwiększy się z 19% do 23%, a w podaży warzyw z 43% do 44%. Udział eksportu spadnie odpowiednio z 23% do 22% i z 12 do 11%. Przetwórstwo stanowiło będzie 55% krajowej podaży owoców, wobec 58% w sezonie 2016/17. W odniesieniu do warzyw wskaźnik ten pozostanie na poziomie 45%.

SUMMARY

According to CSO data (preliminary estimate of 28 September), the fruit production in Poland in 2017 amounted to 3.2 million tonnes, when compared to 4.6 million tonnes the year before. The largest (by more than 60%) decrease applied to the harvest of sour cherries, sweet cherries, peaches and nuts. The apple production decreased by about 30% to 2.5 million tonnes. The decrease in the fruit production was caused by strong frost in the spring. The production of field vegetables decreased by 1% to 4,505 thousand tonnes and of vegetables grown under cover by 2.2% to 1,040 thousand tonnes. The quality of fruit and vegetables harvested this year is definitely worse than that of those harvested in 2016, which will cause big losses during their storage. The unfavourable meteorological conditions resulted in a significant reduction in the harvest of fruit in most other EU countries. In the EU, there was also the smaller harvest of vegetables (except for industrial tomatoes, cabbage and root vegetables).

A deep decline in the harvest will reduce the production of fruit preserves in Poland from 1,150 thousand tonnes in the 2016/17 season to 850 thousand tonnes in the 2017/18 season. The decrease will be highest in the production of frozen foods and concentrated fruit juices made of apples and colourful fruit (berries and sour cherries). The production of vegetable preserves will remain at the level of 1.32 million tonnes, including frozen vegetables – 720 thousand tonnes. The total production of drinking juices,

nectars, fruit and vegetable drinks will be slightly lower and will amount to 1.74 million tonnes. In the production structure, the share of nectars, mainly drinks, containing less concentrated fruit juices than 100% drinking juices will increase. The financial results of companies in the fruit and vegetable industry may be worse than in the 2016/17 season. In the first half of 2017, the financial situation of this industry was good, although the level of basic indicators (gross and net profitability, operating surplus, capital accumulation) decreased when compared to the first half of 2016.

The export volume of fresh fruit and vegetables in the 2017/18 season can be 1.59 million tonnes, when compared to 1.87 million tonnes in the previous season. The export of apples will decrease by 23% to 850 thousand tonnes and of other fruit of the temperate zone – from 120 to about 85 thousand tonnes. On the other hand, the upward trend of the re-export of southern fruit – mainly bananas and citrus fruit will be maintained. Among vegetables, larger can be only the export of tomatoes and cucumbers, executed mainly in the second half of the season. The total export of fruit preserves will decrease from 1,013.8 to 840 thousand tonnes and decisive will be a decline in foreign sales of frozen foods and concentrated fruit juices. Slightly higher (by 2%) may be the export of vegetable preserves, mainly ketchup and tomato sauces, produced mainly from imported tomato concentrate.

The export prices of most fruit and fruit preserves will rise. The prices of sour cherry preserves (including mostly frozen foods and concentrated juice) will rise most while those of blackcurrant preserves will rise least. The demand for currant preserves in foreign markets has been maintained at the low level since the 2012/13 season. As a result of the increased supply in Serbia, the main competitor of Poland in the global market, the export prices of raspberries and their preserves decreased. The prices of vegetables and their preserves will be higher, and the prices of broccoli, legumes and preserves made of these vegetables (mainly frozen foods) will rise most. The rise in the export prices will result in the lower than the volume (by about 4%) reduction in the proceeds from the export of fruit and fruit preserves. The value of foreign sales of vegetable products will increase on the same scale. The total proceeds from the export of horticultural products and their preserved will decrease from EUR 2.58 to 2.54 billion, and including champignons and their preserves they will decrease only by 1% to EUR 3.0 billion. This will account for 11.2% of the export value of the agri-food sector products, when compared to 11.8% in the 2016/17 season.

The import of southern fruit (mainly citrus fruits and bananas) will increase from 1.47 to 1.48 million tonnes. The import of temperate zone fruit will increase from 90 to 125 thousand tonnes (4% of the national harvest). The import of apples, plums, cherries and straw-

berries will be higher. The import of almost all species of vegetables will also increase and the increase in the import in the first half of 2018 when compared to the first year of the previous year will be decisive. Among fruit and vegetable preserves, the import of sour cherry preserves, tomato concentrate and peach preserves will increase most. The upward trend in the import of peanut preserves, frozen spinach and dried grapes will continue. The total import value of fruit, vegetables and their preserves will increase from EUR 2.83 to 2.91 billion, and the negative foreign trade balance of these products will grow from EUR 242.9 million to 372 million. After including champignons and their preserves, the positive trade balance will decrease from EUR 191.9 to 76 million.

In the 2017/18 season, the primary outlet market for fruit, vegetables and their preserves will remain the EU countries, mainly the EU-15 countries and,

above all, Germany. In the previous season, the share of the EU countries in the Polish export of these products amounted to 78%, against 77.5% in the 2015/16 season. The share of the CIS countries increased from 13.1% to 15.4%. The share of other countries decreased from 9.4% to 6%.

In 2017, the buying-in prices of sour cherries, plums, strawberries and sweet cherries were record-breaking. Only the buying-in prices of raspberries decreased. The buying-in prices of apples and most vegetables will be higher when compared to the 2016/17 season. In the market of fresh products, the prices of cabbage and onions will rise most, while in buying-in for processing the rise will be highest in the prices of onions. As a result of a deep decline in the harvest, the production of sour cherries was unprofitable (fourth year in a row). Unprofitable was also the production of blackcurrants (fifth year in a row) and chokeberry. However, profitable was the production of straw-

berries and red currants. The profitability of the production of apples and most vegetables will improve.

The average retail prices of fruit, vegetables and their preserves will be higher than in the 2016/17 season. Among temperate zone products, the prices of apples, cabbage and onions will rise most. The retail prices of most products of other climatic zones – mainly citrus fruit – may be lower. As a result of the price rise, the consumption of most horticultural products will be reduced.

In the market supply of fruit, the share of consumption will increase from 19% to 23%, and in the supply of vegetables – from 43% to 44%. The share of the export will decrease, respectively, from 23% to 22% and from 12 to 11%. Processing would account for 55% of the domestic fruit supply, when compared to 58% in the 2016/17 season. With regard to vegetables, this rate will remain at the level of 45%.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukażą się:

1. Rynek cukru (45) • kwiecień 2018,
2. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (47) • kwiecień 2018,
3. Rynek środków produkcji dla rolnictwa (45) • kwiecień 2018,
4. Rynek mleka (54) • maj 2018,
5. Rynek ryb (28) • maj 2018,
6. Rynek drobiu (53) • maj 2018,
7. Rynek zbóż (54) • maj 2018,
8. Rynek mięsa (54) • czerwiec 2018,
9. Rynek rzepaku (53) • czerwiec 2018
10. Rynek wyrobów tytoniowych (6) • czerwiec 2018,
11. Rynek owoców i warzyw (52) • lipiec 2018,
12. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (48) • wrzesień 2018,
13. Rynek mleka (55) • wrzesień 2018.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. (2 numery) w 2017 r. wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl



Prenumerata Analizy (2 numery) w 2017 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>